

FILMFEST STARE MESTO 2017

rozhovor s programovým garantem - kameramanem Janem Bartoněm

Můžete nám představit první ročník FILMFEST STARE MESTO?

Filmfest Stare Mesto proběhne 6. – 8. října 2017 ve Starém Městě pod Sněžníkem a jedná se o přehlídku vybraných filmů z českých, německých a polských produkcí nebo koprodukcí. Vybíral jsem filmy reflektující na válečné a poválečné období se silnými příběhy, které jsem umístil přímo do dějinné lokace - Starého města pod Sněžníkem.

Kdy se zrodila myšlenka uskutečnit filmový festival právě v tomto bývalém sudetoněmeckém městě?

Nápad na filmový festival jsme nosili v hlavě s paní Alenou Windovou, vedoucí staroměstských kulturních zařízení, asi tak pět let, možná i déle, ale chyběly peníze a v mém případě i čas. Letos se nám za podpory Olomouckého kraje, Starého Města a Jeseníky Film Office - filmové kanceláře, kterou vede Lenka Dusová, podařilo v rekordně krátkém čase připravit první ročník.

Festival je Vaší srdeční záležitostí, v čem konkrétně?

Třeba proto, že pozvání na Filmfest přijal vynikající herec a zpěvák, kterého považuji za excelentního představitele charakterních rolí - Jiří Schmitzer, který snad poprvé, co vím, svolil k besedě spojenou s festivalovou projekcí filmu Sedm dní hříchů (ČR) a diváci si Jiřího Schmitzera užijí i jako zpěváka – je připraven jeho koncert. Programem provází Pavel Hekela, kterého jsem měl před kamerou i u

mikrofonu. Pavel je skvělý herec, moderátor a kamarád do nepohody a zdejší kraj je i jeho srdeční záležitostí, tak jsme si řekli, že do toho jdeme společně. A pak zdejší kino – to je moje dětství!

Kino Sněžník ve Starém Městě – vy máte ke Starému Městu pod Sněžníkem i jiné vazby, které byly rozhodující pro vznik Filmfestu 2017?

Ve Starém Městě pod Sněžníkem žil můj dědeček, jeho modely radnice, nádraží jsou k vidění v hlavní expozici muzea ve Starém Městě. Jako kluk jsem trávil prázdniny ve zdejších kině, kdykoliv jsem přijel za dědou, pelášil jsem do kina. Promítal jsem tady filmy na uhlíkových promítačkách Meopton 4 a v promítací kabině jsem byl jako v ráji. V zimě se kině topilo ve velkých kamnech u promítacího plátna. Vzpomínám si, jak se během promítání najednou kino rozzářilo, jiskry se mísily s projekčním paprskem, to když paní pokladní a uvaděčka v jedné osobě přikládala do kamen, no neskutečná romantika... Kino Sněžník, je pro mne jako Bio Paradise režiséra Giuseppe Tornatoreho. Jednoho dne jsem stál za kamerou v atelierech Filmového studia Barrandov v Praze a vzpomínal na kino ve Starém Městě. I teď, když točím a dívám se hledákem kamery, představuji si, že sedím v kině a snažím se vcítit do pocitu diváka, zda záběru rozumí, upoutá jej obrazová kompozice, tonalita. Je to něco co si nesu z dětství a dost možná to pochází právě ze staroměstského kina. Táta je architekt a jako vedlejší job, pro zábavu, promítal v olomouckých kinech Moskva, Mír, Lípa a Pohraniční stráž (dnes Metropol pozn. red.) i v zdejších kinech jsem trávil dětská léta, viděl stovky filmů. To vás poznamená! Olomoucká kina byla a jsou dodnes svědky mých uměleckých úspěchů ale i proher, ostatně to ke kumštu patří (smích). Občas musíte dostat od diváků „nakopáno“, aby vaše umělecké ego dostalo co proto, důležité je, vzít si z toho ponaučení do další tvorby.

Zpátky k festivalu. Vy jste říkal, že inspirací pro zaměření festivalu ve Starém Městě byly vzpomínky Vašeho dědečka a vyprávění o sudetských Němcích?

Příběhy sudetských Němců i to co se v kraji odehrávalo s příchodem sovětské fronty, rabování, znásilňování, střílení, hony na lidi, tedy spíše vyřizování osobních účtů mezi lidmi, jsem měl z dědova vyprávění z první ruky. Navíc dědův bratr žil v Bludově u Šumperka, a tak jsem znal případ mlynáře Habermanna. A co osud chtěl, když jsem se v Olomouci nastěhoval do činžovního domu na ulici Polívkova, můj soused byl Habermannův synovec. Měl jsem možnost nahlédnout do dobových dokumentů, povídat si se sestrou paní Habermannové a vyslechnout zajímavé příběhy, které mne utvrdily, že lidé jsou schopní, neschopní, nebo všehoschopní. Před těmi posledními dvěma skupinami je třeba mít se stále na pozoru. V rámci festivalu plánuji dotknout se celé řady dobových témat s odborníky – politiky a historiky v rámci workshopů.

Zmiňujete workshopy, besedy, máte připravenou filmovou výstavu, na co konkrétně se mohou návštěvníci Filmfestu těšit a jaký program je čeká?

Program festivalu postupně zveřejňujeme na webových stránkách festivalu, od 10. září budou k dispozici lístky na festival v infocentrech Staré Město, Šumperku, Branné, Jeseníku a Olomouci, počet účastníků festivalu je totiž výrazně omezen na 200 míst, to je maximální kapacita sálu. Proto čas na zakoupení vstupenek či akreditaci plánujeme na čtrnáct dní před akcí, už teď je ale jasné, že Filmfest bude vyprodán. Komorní provedení festivalu je ale od počátku v plánu, zajímaví hosté, filmy se silnými příběhy a prohlídka historického vojenského muzea, pro domácí návštěvníky výstava – filmová expozice kinematografie.

Myslíte, že jste se trefil do vkusu místního publika a festival ve Starém Městě místní obyvatelé přijmou?

Po celou dobu přípravy festivalu slýchám, že by bylo dobré přivést do Starého Města co nejvíc populárních herců, o což jsem se v návaznosti na konkrétní filmové tituly snažil. Na pojmu „populární herec“ se ale v současnosti velkou mírou podepsaly televizní seriály nekonečných řad, kterým se velikáni - charakterní herci typu Karla Rodena nebo Jiřího Schmitzera vyhýbají. Pokud jde o přijetí festivalu občany Starého Města, tak to se uvidí, jde o první ročník a k reakcím publika budu velmi empatický. Každopádně Staré Město pod Sněžníkem je úžasné kulturní město a jako jedno z mála si zachovalo kino, které zmodernizovalo a digitalizovalo, v době, kdy se ve městech a obcích kina rušila a ze sálů se staly sklady nábytku... Dnes se velké oblíbě těší artové filmy, které nestáhnete na internetu, a jedná se poměrně o atraktivní tituly. Já jsem bojoval za zachování malých kin aplikací digitálního intermediátu, který by po přechodný čas umožnil projekci z 35 mm filmového formátu, byť v menším počtu distribučních kopií, ale technologie jdou opravdu velmi rychle dopředu. Tak zaniklo třeba kino v Hanušovicích. Klasická filmová výroba není šetrná k životnímu prostředí a vysoké rozlišení nabralo takový rozmach, že dnes existují levné a výkonné projekory malých rozměrů, tak že DVD nebo Blu-ray můžete kvalitně promítnout v malých kinech. Potíž je ale v návštěvnosti kin, jako kulturního stánku. Velká kina a multiplexy lákají na premiéry, 3D, popcorn, přenosy z opery a já nevím co ještě a malá kina nechce nikdo provozovat, protože se titul objeví jako černá kopie na internetu ještě dříve, než se dostane na premiéru. Navíc jsou provozovatelé kin čím dál víc svazování nesmyslnými legislativními nařízeními, takže když se k tomuto trendu přičte současný individualistický přístup populace, příměstské budování rodinných domů s vysokými ploty a 4K televizní stěnou, mají to kina opravdu těžké. Proto fandím kinu ve Starém Městě a dělám pro festival maximum.

Je pravdou, že jste chtěl ze Starého Města vypravit původní vlak s vozy, ve kterých byli sudetští Němci odvázeni do nucené emigrace?

Ano, byl to jeden z nápadů v rámci doprovodného programu, ale pro první ročník jsem se rozhodl od něj upustit. Realistický pohled mne oslovuje spíš jako kameramana, ale uvidím, jaké bude festivalové publikum, třeba příští ročník nápad zrealizujeme. Pro letošní účastníky festivalu je připravena prohlídka zdejšího vojenského muzea. Každopádně festival není obhajobou nějakého hnutí, doby, soudem postojů a činů obyvatelstva. Ale bylo fajn, kdyby se festivalové publikum zamyslelo nad skutečným obsahem pojmu svoboda a demokracie, jak úzkostlivě je třeba si demokracii chránit, kam lidstvo přivádí slepá oddanost vůdcům a jak nebezpečnou roli hrála a hraje v našem životě propaganda.

Děkuji za rozhovor.

Lenka Weiserová